

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Спеціальна кафедра № 1

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

**«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – К «Безпека та оборона»

Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2025

Харків – 2025

Силабус навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади діяльності Служби безпеки України» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» Інституту Служби безпеки України. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 30 с.

Розробник:

Чередниченко Олександр Юрійович, кандидат економічних наук, доцент

Затверджено на засіданні спеціальної кафедри № 1
(протокол № 6 від 26 червня 2025 р.)

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	«Організаційно-правові засади діяльності Служби безпеки України»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Чередниченко Олександр Юрійович, кандидат економічних наук, доцент
Контактний телефон	тел. 707-94-27
E-mail	o.yu.cherednychenko@nlu.edu.ua
Консультації	Відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	За запитом Посилання на Zoom конференцію:

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування і закріплення умінь і навичок, необхідних для ефективного вирішення співробітниками СБ України завдань, пов'язаних з реалізацією СБУ юрисдикційних повноважень. Ці повноваження є важливими у роботі оперативних підрозділів, застосовуються у діяльності слідчих, а також реалізуються в управлінській діяльності СБУ. В межах навчальної дисципліни будуть опановані компетентності у сфері національної безпеки, структури сектору безпеки і оборони. Особлива увага приділяється ролі національної контррозвідувальної спецслужби щодо забезпечення національної безпеки, поняття безпекових структур (як вітчизняних так і міжнародних), механізму функціонування спецслужби їх прав й обов'язків, основних принципів демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування здатності комплексно застосовувати знання і розуміння особливостей організації та правового забезпечення діяльності СБ України в сучасних умовах; вироблення основних вмінь і навичок, а також формування професійних компетентностей щодо реалізації юрисдикційних повноважень органів СБ України.

Завдання навчальної дисципліни є поглиблення отриманих раніше знань, формування і закріплення умінь і навичок, щодо поняття та принципів діяльності органів СБ України; правового статусу органів СБ України як суб'єктів реалізації юрисдикційних повноважень; правових основ державної політики України у сфері національної безпеки і оборони; системи суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні, повноважень, завдань, структури та принципів діяльності СБ України, системи демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони України, організації діяльності сектора безпеки і оборони України в особливий період, світових стандартів та досвіду щодо організації управління сектором безпеки і оборони України.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: -

Кореквізити: Застосування кримінального законодавства у правоохоронній діяльності СБУ, Кримінальна процесуальна діяльність підрозділів СБУ, Адміністративні засади правоохоронної діяльності СБУ, Тактико-спеціальна підготовка, Вогнева та спеціальна фізична підготовка.

Постреквізити: Конституційний лад України в контексті забезпечення національної безпеки, Взаємодія судових і правоохоронних органів, Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика взаємодії з питань правоохоронної діяльності, Контррозвідувальна та оперативно-розшукова

діяльність (частина перша), Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність (частина друга), Управління оперативно-службовою діяльністю.

Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1.1. Демонструвати розуміння організаційно-правових засад застосування законодавства про інформацію в оперативно-службовій діяльності СБУ.

РН НД 1.2. Розкривати зміст та пояснювати основні положення нормативно-правових актів у сфері забезпечення режиму секретності, охорони інформації з обмеженим доступом, організації службового та секретного діловодства в СБУ.

РН НД 1.3. Відповідно до встановленого порядку готувати службові документи, в тому числі такі, що містять інформацію з обмеженим доступом.

РН НД 1.4. Демонструвати здатність здійснювати відповідно до вимог відповідних нормативно-правових актів основні операції з прийому, транспортування, передачі, реєстрації, обліку, зберігання документів та інших матеріальних носіїв з обмеженим доступом, для вирішення завдань, пов'язаних із забезпеченням оперативно-службової діяльності СБУ.

РН НД 2.1. Характеризувати принципи та основні напрями державної політики у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.2. Характеризувати систему нормативно-правових актів, які є основою державної політики у сфері національної безпеки і оборони.

РН НД 2.3. Розкривати сутність національних інтересів України у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.4. Пояснювати значення і характеризувати головні ризики та актуальні загрози у сфері національної безпеки та оборони.

РН НД 2.5. Відтворювати законодавче визначення СБ України, пояснювати роль спецслужби в системі забезпечення національної безпеки.

РН НД 2.6. Розкривати сутність та основні складові елементи контррозвідувального режиму, як важливого елементу забезпечення безпеки держави.

РН НД 2.7. Розкривати поняття оперативно-розшукової діяльності, характеризувати її завдання, суб'єктів, гарантій законності.

РН НД 2.8. Розкривати поняття контррозвідувальної діяльності, її завдань, суб'єктів, гарантії законності.

РН НД 2.9. Характеризувати мету, принципи і види планування у сфері національної безпеки та оборони. Розкривати особливості підходів до фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони.

РН НД 2.10. Характеризувати значення і основні положення Стратегії національної безпеки України, Стратегії інформаційної безпеки; Стратегії кібербезпеки України; Стратегії забезпечення державної безпеки; Національної розвідувальної програми.

РН НД 2.11. Пояснювати роль державних програм у розвитку сфери національної безпеки та оборони України.

РН НД 3.1. Характеризувати завдання та засади діяльності СБ України.

РН НД 3.2. Характеризувати систему та загальний зміст нормативно-правових актів, які регламентують діяльність СБ України, застосовувати їх положення для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 3.3. Характеризувати структуру Центрального управління СБ України.

РН НД 3.4. Характеризувати систему регіональних органів, закладів та установ СБ України.

РН НД 3.5. Розкривати систему та функції оперативних підрозділів СБ України. Характеризувати систему та функції органів управління СБУ.

РН НД 3.6. Розкривати систему та функції неоперативних підрозділів СБ України.

РН НД 3.7. Давати характеристику системи нормативно-правових актів, які регулюють організацію проходження служби в СБ України, розкривати

положення щодо початку і закінчення служби, часу і місця виконання службових обов'язків, переміщення по службі. Вирішувати типові службові ситуації, керуючись положеннями законодавства.

РН НД 3.8. Розкривати принципи кадрового забезпечення СБ України, організацію та принципи підбору кандидатів на службу, особливості правового статусу співробітників СБУ.

РН НД 3.9. Характеризувати і застосовувати основні положення законодавства щодо соціального і правового захисту співробітників СБУ при вирішенні типових ситуацій, пов'язаних з проходженням служби.

РН НД 3.10. Характеризувати організаційно-правові засади взаємодії СБУ з іншими суб'єктами сил безпеки і оборони, органами державного управління та місцевого самоврядування, органами безпеки іноземних держав. Пояснювати способи і порядок здійснення взаємодії для вирішення типових завдань.

РН НД 3.11. Навести перелік та дати загальну характеристику обов'язків і повноважень співробітників СБ України. Демонструвати здатність застосовувати знання обов'язків і повноважень співробітників СБ України для вирішення типових службових завдань.

РН НД 3.12. Описати організацію підзвітності та підпорядкованості СБ України.

РН НД 3.13. Характеризувати організацію внутрішньовідомчого контролю за діяльністю підрозділів СБУ.

РН НД 3.14. Характеризувати організацію зовнішнього контролю та нагляду додержання законів в СБ України.

РН НД 3.15. Розкривати сутність та призначення цивільного демократичного контролю за сектором безпеки.

РН НД 3.16. Пояснювати засади, предмет та систему цивільного демократичного контролю за сектором безпеки та оборони України.

РН НД 4.1. Характеризувати особливості організації діяльності СБУ в умовах воєнного стану та особливого періоду. Застосовувати норми

законодавства, які визначають такі особливості, для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 4.2. Характеризувати особливості організації діяльності СБУ в умовах проведення АТО, надзвичайних ситуацій. Застосовувати норми законодавства, які визначають такі особливості, для вирішення типових службових ситуацій.

РН НД 4.3. Характеризувати особливості правового статусу та соціально-правового захисту співробітників СБ України, які беруть участь в бойових діях та антитерористичній операції.

РН НД 4.4. Пояснювати сутність стандартів управління і організації сектору безпеки і оборони, прийнятих міжнародною спільнотою.

РН НД 4.5. Висвітлити поточний стан та актуальні підходи щодо функціонування та реформування СБУ.

РН НД 4.6. Розкривати зміст основних принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в системі СБУ.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Інформація та доступ до неї в Україні		2
2	Загальні засади діловодства в системі СБ України	Загальні вимоги до оформлення документів. Відпрацювання навичок складання службових документів	2
3	Облік, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову	Відпрацювання навичок підготовки документів, що містять службову інформацію. Контрольна робота (тестування)	2

	інформацію в СБ України		
4	Забезпечення режиму секретності та охорони інформації з обмеженим доступом в СБ України		2
5	Ведення секретного діловодства в СБ України	Загальні засади прийому, передачі, реєстрації, обліку та зберігання секретних документів. Ведення діловодства за окремими категоріями секретних документів. Відпрацювання навичок отримання, перевезення, передачі та опрацювання секретних документів Відпрацювання навичок підготовки шифротелеграм, шифрованих інформаційних повідомлень Відпрацювання навичок зберігання секретних МНІ (з урахуванням вимог мобілізаційної готовності), долучення виконаних секретних документів до справ та знищення секретних МНІ. Модульний контроль	2
6	Державна політика України у сфері національної безпеки і оборони. Національні інтереси, головні ризики та суб'єкти у сфері безпеки і оборони на сучасному етапі.	Державна політика України у сфері національної безпеки і оборони. Національні інтереси, головні ризики та суб'єкти у сфері безпеки і оборони на сучасному етапі.	6
7	Спецслужба, як важлива	Спецслужба, як важлива	6

	складова сил безпеки і оборони.	складова сил безпеки і оборони.	
8	Планування у сферах національної безпеки і оборони. Державні програми у сфері національної безпеки і оборони.	Планування у сферах національної безпеки і оборони. Державні програми у сфері національної безпеки і оборони.	6
9	Правові основи діяльності СБ України.	Правові основи діяльності СБ України.	12
10	Обов'язки і повноваження співробітників Служби безпеки України.	Обов'язки і повноваження співробітників Служби безпеки України.	12
11	Демократичний цивільний контроль.	Демократичний цивільний контроль.	2
12	Діяльність СБУ в період воєнного стану, проведення АТО та особливого періоду.	Діяльність СБУ в період воєнного стану, проведення АТО та особливого періоду.	6
13	Світові стандарти та досвід щодо організації управління сектором безпеки і оборони України.	Світові стандарти та досвід щодо організації управління сектором безпеки і оборони України.	6
14	Гендерна політика військової організації.	Гендерна політика військової організації.	4

Самостійна робота курсантів

Самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Самостійна робота курсантів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн;
- підготовка до практичних (семінарських) занять;

- робота над окремими темами навчальної дисципліни, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни винесені на самостійне опрацювання курсантами;
- робота над кейсами;
- створення портфоліо за темами навчальної дисципліни та його презентація;
- самотестування;
- участь у конкурсах студентських/курсантських наукових праць;
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези тощо);
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо) ;
- підготовка до семестрового іспиту.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Нормативно-правові акти

1. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів: Наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 01.07.2020 № 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0144774-20#Text>
2. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>
3. Інструкція з діловодства в Службі безпеки України, затв. наказом Центрального управління СБ України від 24.12.2024 року № 630.

4. Інструкція з діловодства та документування управлінської інформації в системі Служби безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 10.02.2020 р. № 55.

5. Інструкція з окремих питань порядку організації ведення секретного діловодства та режиму секретності у системі Служби безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 22.09.2017 р. № 535.

6. Інструкція про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, у Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 30.05.2017 р. № 320.

7. Інструкція про порядок забезпечення доступу до публічної інформації у Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 14.06.2011 р. № 231, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 12.07.2011 р. за № 851/19589. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0851-11#Text>

8. Інструкція про порядок здійснення Службою безпеки України контролю за додержанням порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 18.08.2017 р. № 471, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 14.09.2017 р. за № 1127/30995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1127-17#Text>

9. Інструкція про порядок опрацювання запитів на інформацію, що містяться в матеріалах контррозвідувальної чи оперативно - розшукової діяльності: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 21.10.2014 р. № 679/ДСК.

10. Інструкція про порядок підготовки, погодження та оприлюднення інформації щодо діяльності СБУ: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 19.02.2015 р. № 20.

11. Інструкція про порядок поводження з шифрованою інформацією у Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 10.08.2018 р. № 1392/ДСК.

12. Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки, схвалений Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>

13. Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки, схвалений Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023.

14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

15. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Перелік відомостей, що становлять службову інформацію у Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 21.08.2012 р. № 400.

17. План заходів з виконання в Службі безпеки України початкових вимог до взаємосумісності з НАТО в рамках реалізації проєкту з розробки Дорожньої карти досягнення взаємосумісності Україна-НАТО Комплексного пакету допомоги НАТО Україні, затверджений Головою СБ України 23.10.2024.

18. Положення про комісії з питань роботи із службовою інформацією підрозділів Центрального управління, регіональних органів, підрозділів військової контррозвідки, навчальних, науково-дослідних та інших закладів,

установ, організацій і підприємств Служби безпеки України та Штабу Антитерористичного центру при Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 21.12.2017 р. № 754.

19. Положення про комісію Центрального управління СБ України з питань роботи із службовою інформацією: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 21.12.2017 р. № 754.

20. Положення про технічний захист інформації в Службі безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 12.10.2015 р. № 663/ДСК.

21. Порядок організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 р. № 939.

22. Примірний перелік видів публічної інформації, розпорядником якої є Служба безпеки України: затв. Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 03.10.2018 р. № 1748.

23. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

24. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.2.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

25. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>

26. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

27. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

28. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>

29. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
30. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
31. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
32. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
33. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
34. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
35. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
36. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26.12.2002 № 374-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>
37. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
38. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
39. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
40. Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені "Офіційний вісник України": Указ Президента України від 13.12.1996 р. № 1207/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207/96#Text>
41. Про основи національного спротиву Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

42. Про повноваження та гарантії здійснення постійного контролю за діяльністю Служби безпеки України: Указ Президента України від 18.05.2007 р. № 427/2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427/2007#Text>

43. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>

44. Про правовий режим військового стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> .

45. Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 29.09.2016 р. № 10. URL: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/postanova_plenumu_10_29-09-2016/

46. Про проголошення незалежності України: Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991р. за № 1427-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#Text>

47. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>

48. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 № 912-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text>

49. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

50. Про схвалення Стратегії розвитку Служби безпеки України на 2025-2030 роки: рішення колегії Служби безпеки України від 07 квітня 2025 року, оголошене наказом Голови СБУ від 21 квітня 2025 року.

51. Стратегії забезпечення державної безпеки, затв. Указом Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/56/2022.#Text>

52. Стратегія інформаційної безпеки, затв. Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#n5>

53. Стратегія кібербезпеки України, затв. Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>

54. Стратегія національної безпеки України, затв. Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

Типова інструкція про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 р. № 736. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-2016-%D0%BF#Text>

Література

Основна література

1. Діловодство та нормативно-правові акти Служби безпеки України : навчальний посібник / С. О. Гриненко, І. М. Зеленська, О. І. Червяков. Київ : Алерта, 2024. 380 с.

2. Правові засади оперативно-службової діяльності Служби безпеки України: навч. посіб. для підготовки до комплекс. держ. іспиту для курсантів Ін-ту підгот. юрид. кадрів для СБУ / С. О. Гриненко та ін. Харків: ППЮК для СБУ, 2018. 300 с.

3. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика: навчальний посібник / В. А. Ященко, та ін.; за заг. ред. В. Г. Пилипчука. Київ; Одеса: Фенікс, 2020. 224 с. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/demokratichtniy_civilniy_kontrol.pdf

4. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення: монографія / М.Ф. Криштанович та ін. Львів: Сполох, 2020. 418 с. URL:

http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Dergavna_polituka_zabezpechennya_nacionalnoi_bezpeku_Ukrainu.pdf

5. Організаційно-правові засади застосування і використання співробітниками Служби безпеки України вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу: монографія / С.Є. Кучерина та ін. Харків: Право, 2018. 136 с.

6. Служба Безпеки України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 560 с.

Додаткова література

1. Аналіз державної політики у сфері національної безпеки і оборони України / А. Дацюк, В. Садовський, О. Полтораков, Р. Марутян. Київ, 2015. 40 с. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/Analiz-polityky-NB-pravl-final.pdf>

2. Гендерні питання. Цілісність сектору безпеки (веб-сайт). URL: <https://securitysectorintegrity.com/uk/%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC-%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B8/%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80/>

3. Глобальна та національна безпека: навчальний посібник / В. І. Абрамов та ін. / за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>

4. Дрозд О. Гендерна рівність у сфері безпеки й оборони: міжнародний досвід. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №10. С.105-110. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.10.18>

5. Дроздюк В. А. Демократичний цивільний контроль сектору безпеки і оборони. *Право та державне управління*. 2021. № 1. С.202-208. URL: <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.1.30>
6. Каглинський. Правові засади діяльності Служби безпеки України як суб'єкта сфери безпеки і оборони. *Нове українське право*. 2022. Вип. 3. С. 68-74.
7. Медвідь Ф., Чорна М. Безпекова політика України в умовах зовнішньої агресії: нормативно-правове забезпечення. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2018. Вип. 5-6 (79-80). С. 117-126. URL: <https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/medvid bezpekova.pdf>
8. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Олена Волобуєва, Алла В'яткіна, Світлана Ганаба та ін. Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2021. 292 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/08.2021/hei-web-final.pdf>
9. Осипчук І.І. Правові засади діяльності служби безпеки України як суб'єкта забезпечення критичної інфраструктури та місце серед них адміністративного законодавства. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 6. Том 2. 2020. С.156-162. URL: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.6-2.26>
10. Парламентський нагляд. Цілісність сектору безпеки (веб-сайт). URL: <https://securitysectorintegrity.com/uk/%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%82%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97/%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4/>
11. Підлісна, Т. В., Бондар, Д. В. Основні напрями реалізації державної політики у сфері безпеки в умовах надзвичайного стану. *Публічне урядування*. 2022. № 2 (30). С. 72-77. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2\(30\)-9](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2(30)-9)

12. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с. URL: https://www.marshallcenter.org/sites/default/files/files/2022-04/Reznikova_Resilience_UKR.pdf

13. Резнікова О.О. Проблеми планування у сфері національної безпеки України. *Стратегічна панорама*. 2020. № 1–2. С. 5-13. URL: <https://niss-panorama.com/index.php/journal/article/download/101/101>

14. Резнікова О.О. Стратегічний аналіз безпекового середовища України. Національний інститут стратегічних досліджень (веб-сайт). 08.09.2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/strategichnyy-analiz-bezpekovo-ho-seredovyshcha-ukrayiny>

15. Рекомендації Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань додержання конституційного права людини і громадянина на доступ до інформації. URL: <https://rm.coe.int/recomendations-final-10-02-21/1680a165f7>

16. Реформування і розвиток Служби безпеки в контексті євроінтеграції України: наук.-метод. посіб. / В. Г. Пилипчук, та ін. Київ: Нац. акад. СБУ, 2017. 260 с.

17. Служба безпеки України: КМЄС відповідає на 13 запитань щодо реформування Служби. КМЄС (веб-сайт). Червень 25, 2021. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/opinion/security-service-of-ukraine-euam-answers-13-questions-on-the-ongoing-reform/>

18. Степановський В.С. Діяльність Служби безпеки України як суб'єкта забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 3. С. 298-302. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.54>

19. Трубавіна І., Олійник Н., Чередниченко О., Недря К. Інтеграційні заходи в громадах як шлях до національної єдності, згуртованості та забезпечення національних інтересів країни. *Освітні виклики*. 2024. Вип. 29(№1). С.175-191.

20. Трубавіна І., Олійник Н., Чередниченко О., Недря К. Розвиток української ідентичності в системі освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Освітні виклики*. 2023. Вип. 28 (№1). С.161-173.

21. Трубавіна І.М., Чередниченко О.Ю. Європейські цінності як основа національної згуртованості, курсу України на євроінтеграцію та укріплення основ національної безпеки через освіту. *Новий колегіум*. 2023. № 1-2. С. 53-58.

22. Умаєв Б. Особливості соціального захисту військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. № 70. С. 248–259.

23. Формування системи стратегічного планування і прогнозування у сфері національної безпеки України. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень (веб-сайт). 01.07.2015. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/formuvannya-sistemi-strategichnogo-planuvannya-i-prognozuvannya-u>

24. Чередниченко О.Ю. Актуалізація діяльності правоохоронних органів як можливість посилення сектору безпеки і оборони держави в сучасних умовах. *Юридичний вісник*. 2022. № 1. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v1_2022/1_2022.pdf

25. Що таке демократичний цивільний контроль? Демократичний цивільний контроль у світі (веб-сайт) URL: http://civilian.defence-reforms.in.ua/what_is_democratic_civilian_control

26. Oversight and Guidance: Parliaments and Security Sector Governance. Eden Cole, Philipp Fluri, Simon Lunn: DCAF, 2015. 132 с. URL: <https://securitysectorintegrity.com/ru/publication/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C-%D0%B8-%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81%D>

1%82%D0%B2%D0%BE-
%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%
D1%82%D1%8B-%D0%B8-%D1%83/

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Президент України <https://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Служба безпеки України <https://www.ssu.gov.ua/>
5. РНБО <https://www.rnbo.gov.ua/>
6. Верховний Суд
7. https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
8. Конституційний Суд України <https://ccu.gov.ua/>
9. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua/>
10. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі
<http://www.eurocourt.in.ua/>
11. Цілісність сектору безпеки (веб-сайт). <https://securitysectorintegrity.com/uk/>
12. Національний інститут стратегічних досліджень (веб-сайт)
<https://niss.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс спеціальної кафедри №1. URL:
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/857-kafedra-dosudovoho-rozsliduvannia-ta-pravovoho-zabezpechennia-operatyvnosluzhbovoi-diialnosti-sb-ukrainy.html>

НЕІК

262 ПД - Організаційно-правові засади діяльності СБУ (ПЗ-1М_262). URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1059>

Вимоги викладача

Курсанти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Курсантам *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання курсантами норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної

дисципліни на практичних та семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань, складання проєктів процесуальних документів, участь у розробці кейсу, презентації. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття курсант може отримати оцінку за трибальною шкалою (0; 0,5; 1 бали);

- контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестування (модульний контроль), за підсумками якого курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 1; 2; 3 бали).

Протягом семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі у формі підготовки *індивідуальної роботи* (реферат, стаття, тези доповіді). Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 7 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань курсантів з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку курсант може отримати за іспит, становить 60 балів.

Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи у формі підготовки індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до іспиту, становить 20 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль								Самостійна робота курсантів у формі індивідуальної роботи	Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3		Модуль №4				
ПЗ	МК	ПЗ	МК	ПЗ	МК	ПЗ	МК			
max 5	max 3	max 4	max 3	max 9	max 3	max 3	max 3	max 7	max 60	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 1	Відмінне або добре засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Модульний контроль (тестування)	Max 3	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок (90% і більше правильних відповідей у тесті).
	2	Добре володіння матеріалом, але є окремі помилки (75% і більше правильних відповідей у тесті).
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок (60% і більше правильних відповідей у тесті).
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу (59% і менше правильних відповідей у тесті).
Оцінка індивідуальної роботи курсантів: Реферат	Max 4	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань теми. Робота містить аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Робота повністю відповідає вимогам щодо оформлення. Курсант вільно володіє матеріалом.
	3	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Курсант добре володіє матеріалом, але відсутня творчість і самостійність у висновків. Робота містить аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Робота не містить серйозних відхилень від вимог щодо оформлення. Курсант вільно володіє матеріалом.
	2	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом, відсутній аналіз практики або приклади з практики за тематикою. Відсутні власні висновки і оцінки. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості висновків

	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, зі значною кількістю помилок. Робота оформлена неналежним чином, відсутні посилання на джерела. немає висновків. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Тези доповіді	Max 5	Тема доповіді розкрита тезово достатньо повно. Тези мають чітку структуру й логіку викладення матеріалу. Кожне авторське положення оформлене окремою тезою. Висновки логічно витікають з авторських тез і наведених аргументів. Тези можуть бути рекомендовані до опублікування.
	Min 0	Тези оформлені неналежним чином, недбало та містять змістовні й методологічні помилки. Текст статті є виключною компіляцією. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності. Тези не можуть бути рекомендовані до опублікування.
Наукова стаття	Max 7	Тема статті розкрита повно. Проаналізовані наявні в літературі погляди щодо предмета дослідження, на основі їх порівняння висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення проблемних питань статті. Посилання на джерела зроблені коректно з дотриманням вимог ДСТУ. Стаття може бути рекомендована до опублікування.
	Min 0	Стаття оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить змістовні та методологічні помилки. Текст статті є виключною компіляцією. Посилання на джерела зроблені з грубими порушеннями вимог ДСТУ. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності. Стаття не може бути рекомендована до опублікування.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у

		практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою	Визначення	Оцінка за	Оцінка за 100-
---------------------	------------	--------------	-------------------

ECTS		націона льною шкалою	бальною шкалою, що використовуєть ся в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилوک	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34